

Ιωάννης Χατζάκης
ΤΑ ΝΟΤΑΡΙΑΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΚΟΣΜΟΥ.
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΑΡΧΕΙΑΚΟ ΥΛΙΚΟ ΤΗΣ ΝΑΞΟΥ (16^{ΟΣ} -17^{ΟΣ}
ΑΙΩΝΑΣ)

1. Οι νοτάριοι: φορείς συντήρησης της νομικής παράδοσης και εκφραστές δικαιοϋκτών εξελίξεων
2. Χρονικά όρια του Μεταβυζαντινού Δικαίου
3. Οι πηγές: τα νοταριακά πρωτόκολλα και τα λυτά έγγραφα
4. Η μαθητεία και τα “πρότυπα”
 - 4.1. Μαθητεία: η διδαχή της φόρμας
 - 4.1.1. Τα σταθερά στοιχεία των “προτύπων”
 - Από “Θεού άρχεσθαι”
 - Η χρονολόγηση
 - Τοπογραφικές συνισταμένες σύνταξης
 - Θέματα ταυτότητας
 - Δικλείδες ασφαλείας
 - Οι μάρτυρες
 - Η υπογραφή του νοταρίου
 - Αντιγραφικά σημειώματα
 - 4.1.2. Ο μεταβαλλόμενος “σκληρός πυρήνας”
5. “Μίμησις νοταρίου”: τα ιδιωτικά δικαιοπρακτικά έγγραφα

ΚΕΙΜΕΝΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ 1: περιεχόμενα Κώδικα ΓΑΚ 85 (πρωτότυπο και η μεταγραφή του)

Ι. Χατζάκης (εκδ.), *Ο Κώδικας ΓΑΚ 85 του πούμπλικου νοταρίου Νάξου Ιωάννη Μηνιάτη (1668-1676). Δικαιοπρακτικά έγγραφα της Οθωμανικής περιόδου*, τ. Α', Β', Αθήνα 2021 (ΕΚΕΙΕΔ 50, Παράρτημα 16), σσ. 124-127.

ΚΕΙΜΕΝΟ 2:

ΓΑΚ, Μικρές Συλλογές ή Συλλογές “Κ”, Κ.43, φάκ. 184 (Συλλογή Περικλή Ζερλέντη), αρ. 2 (verso)

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Ι. Χατζάκης (εκδ.), *Ο Κώδικας ΓΑΚ 85 του πούμπλικου νοταρίου Νάξου Ιωάννη Μηνιάτη (1668-1676). Δικαιοπρακτικά έγγραφα της Οθωμανικής περιόδου*, τ. Α', Β', Αθήνα 2021 (ΕΚΕΙΕΔ 50, Παράρτημα 16), αρ. 285.

ΚΕΙΜΕΝΟ 4

13/1/1640, Α. Κατσουρός, «Ναξιακά δικαιοπρακτικά έγγραφα του 17^{ου} αιώνας», *Επετηρίς Εταιρείας Κυκλαδικών Μελετών* 7 (1968), αρ. 26

ΚΕΙΜΕΝΟ 5

Πράξη της 6/8/1654 του νοταρίου και Καντζελλαρίου Ναξίας Ιωάννη Γα (signum), ΓΑΚ, Μικρές Συλλογές ή Συλλογές "Κ", Κ.104, υποφάκ. 2, αρ. 139 (verso).

ΚΕΙΜΕΝΟ 6:

22/3/1642, ΓΑΚ, Μικρές Συλλογές ή Συλλογές "Κ", Κ.104, υποφάκ. 2, αρ. 138 = ΓΑΚ, Μικρές Συλλογές ή Συλλογές "Κ", Κ.104, υποφάκ. 2, αρ. 147.

ΚΕΙΜΕΝΟ 7

21/3/1646, Αγοραπωλησία Αμπελιού, νοτάριος Περατζής Σπανόπουλος: Α. Κατσουρός, «Ναξιακά δικαιοπρακτικά έγγραφα του 17^{ου} αιώνας», *Επετηρίς Εταιρείας Κυκλαδικών Μελετών* 7 (1968), αρ. 57.

ΚΕΙΜΕΝΟ 8

Ι. Χατζάκης (εκδ.), *Ο Κώδικας ΓΑΚ 85 του πούμπλικου νοταρίου Νάξου Ιωάννη Μηνιάτη (1668-1676). Δικαιοπρακτικά έγγραφα της Οθωμανικής περιόδου*, τ. Α', Β', Αθήνα 2021 (ΕΚΕΙΕΔ 50, Παράρτημα 16), αρ. 80.

ΚΕΙΜΕΝΟ 1: περιεχόμενα Κώδικα ΓΑΚ 85 (πρωτότυπο και η μεταγραφή του)

Ι. Χατζάκης (εκδ.), *Ο Κώδικας ΓΑΚ 85 του πούμπλικου νοταρίου Νάξου Ιωάννη Μηνιάτη (1668-1676). Δικαιοπρακτικά έγγραφα της Οθωμανικής περιόδου*, τ. Α', Β', Αθήνα 2021 (ΕΚΕΙΕΔ 50, Παράρτημα 16), σσ. 124-127.

φ. 1v (αριστερή στήλη)

- πιτροπηκι σινιόρ Τομενεγού Γρισπού απο το / πατεραν του σινιόρ Τζαμα-
τια Γρισπό γραμενη / [...] φρανκινο - φ. 34²
- και αλο γραμα κοφερματζήο του ανοθε / και αυτο φρακινο με βουλα του
Πριτζήτε - φ. 36³

- πριχοσίνοφο Ανδρεα Κιαουρα / [...] Μαρουλας Κιτριλη - φ. 37⁴
- πιτροπηκι Βασιλη Απεραθητη με την / Κιριά την Μπαντανασα - φ. 38⁵
- μαρτιριες δια την Ερινη θηγατιρ / του Νηκολα Γλημιδακι - φ. 39
- ετερες μαρτιριες δια τιν ανο/θε Ερινη - φ. 40⁶
- αφορεσιμός του αρχηρεος / δια την ανοθεν Ερινη - φ. 41⁷
- μαρτηρια Μπερναρδου Ρουκαίρι ποσ / χρεοστη του κουνηαδου του του
Σταυρια/νακι ρεαλια 162 - φ. 42
- αγορα Φλουρεντζας γινής Ιωάννη του Κι/ριακου ενα σπητι στο Κουρνοχο-
ριο - φ. 43
- μαρτηρια δια του μάστρο Βασιλι / Λεμονητη τα ρουχα τις μανας του - φ.
44
- ετερι μαρτηρια δια την ανοθεν / ηποθεσι - φ. 44
- ετερι μαρτηρια δια τιν ανο/θε ηποθεσι - φ. 44
- ετερι μαρτηρια δια τιν ανο/θεν ηποθεσι - φ. 44
- ετερι μαρτηρια δια την α/νοθε ηποθεσι - φ. 45
- μαρτηρια δια το πραμα λε/γομενο Σκορδια του Κοσταντη Τραγα/ζη - φ.
46
- κοπρομεσο καιρ' Ανεζήνας γινής / Καπουδιμου με το αδελφι τις / το Ιω-
άννη - φ. 47
- μαρτιριες Μανολι Καιντέ δια το σπιτι - φ. 47
- αγορά αφεντι πρε Ληβηου / Σουμαρουπα μια καμαρα απο / καιρα Φλου-
ρου γινής μισέρ Θεοδορι / Νταμιου - φ. 48

φ. 1v (δεξιά στήλη)

- ελευθερια της εντριτιας Γεοργι / Τραγαζη και αγορα του - φ. 48
- αγορα σινιόρ Γεοργακι Σκληρου απο Μα/ρια Σιφεροπουλα σπητια - φ. 49
- ντονατζήο Μαρίας Σιφεροπουλας / προς τα ανιψια τις Ληανη και Παρασ/
καιβη, πεδια του μπαρμπα τις του Γιανουλι - φ. 49
- παντηκι Γεοργι Καγιαφου [[απο]] / με το σινιόρ Μινστο - φ. 50
- [[αγορα Κοσταντη του Αποστολη / απο το Σκαδο]]
- παντηκι Κοσταντη του Αποστολη / απο το Σκαδο με το Μανολη τ' Απο-
στολη - φ. 51
- + αγορα του ποτε μισέρ Ντομενεου Τζιληου / περηβολη ονομαζομενο Βα-
σιλικο - φ. 51
- + αγορα Αρτιμι Κιριακου και της σιβιας / του Μαρίας το σπητη στο Νεο
Χοριο - φ. 53⁸
- + σουλφι μαστρο Στεφανη Τζαμενουκου / και αδελφης του Μαρίας - φ.
54⁹
- + αγορα μαστρο Αδρεα Γαρδελι απο / τη κουνιαδα του την Ελενη - φ. 55

— Ι. Χατζάκης (εκδ.), Ο Κώδικας ΓΑΚ 85 του πούμπλικου νοταρίου Νάξου Ιωάννη Μηνιάτη (1668-1676). Δικαιοπρακτικά έγγραφα της Οθωμανικής περιόδου, τ. Α', Β', Αθήνα 2021 (ΕΚΕΙΕΔ 50, Παράρτημα 16), αρ. 285.

285

Ειδικό Πληρεξούσιο

φ. 244v (227v)

1671, 29 Σεπτεμβρίου

Ευγαλμενη

+ "ΗΣ δοξα του ξονήου Θεού ήμον ήμην. 1671 εν μινη Σεπτεμβρίου 29 / εν τη Να-
ξι ής το σπητη ήπου ευρισκετε την σιμερον ή καιρα Καλουδα Χη/οτησα χηρα
γινη του ποτε μακαριτη Γεοργι Σαραντηνου, ήδο πρεζεν/τε και ο γαμπρός τις ο
μισερ Βεργός του καλογερου του Φοκιάνου, λεγοντας ή / άνο ήριμενι καιρα Κα-
λουδα πος ήπιδι και να ευρισκετε ήδο ής / τη Ναξια δι ή καπιες δουληες ήπου εχη
μάξη με τον άνοθεν / γαμπρό της το μισερ Βεργό τορι την σιμερον του καμνη την
μπα/ρουσαν πιτροπικι και στεληνι τονε τον άνοθεν μισερ Βεργο ής την / Χηδ ήλος
ήπιτρο/πον της ή και δινη του γεματιν και παντη ή ήξουσια ος το ήδιον της κορ/μι
να πορι να κληρονομίσι το ήτι της μπενη κληρονομιά απο το ε/χη της μακαριτης
τις κορις τις της καιρα Φουντους που ήχε του Τριμοδι το/ν ήδ το μισερ Σιδερι
ανδρα και να περνι ής το χερι του ήτη της μπενι / ή κληρονομιά. Άκομι δινι του
ήξουσι ή καιρα Καλουδα και θελημα να / παρι και την μπολτζα τζη ήπου ήφισε
ης την Χηδ ής τα χερια / του μισε Μπατη Μαξιμου ο λεγομενος Παπαλος. "Η
οπια μπο/λτζα ήνε της μακαριτησας της Φουντους της κορις τις οπου της εχρεο/
στης πεντακοσα σαραντα ρεαληα, νούμερο 540 καθος διαλαμβανι ή αυτη / μπολ-
τζα. Άκομι να λαβη ήπο τον ήδιο μισερ Μπατη Μαξιμο / ήλη μία μπολτζα οπου
ήχη ης το χερι του και νουμεναρι ή αυτη / μπολτζα πος της χρεοστην ή μακαριτις
ο γιος της ο Γιάννακισ / ρεαλια χηληα πεντακοσι ή, ήγουν νούμερο 1500. Ακομα
διδι του εξου/σισια ή καιρα Καλουδα του μισε Βεργου να πι ήσι εκι ης την Χη
τα σπητηα / ντης, ήμπεληαν της, νικοκιριαν τις, οτη και αν τις ευρισκουντε εκι /
να παρι να δοσι και οτη ήλο ήνε της χριας να καμη εκι ήσαν το / ήδιον τις κορμι

και απο κανενα να μιν εχη κανενα ενμποδιο / και παλη ήνταμονοντας ο μισερ
Βεργος καλη ανταμοσιν με την / καιρα την μπεθεραν του την καιρα Καλουδα να
της διχτηνε το / λογαρι ήσμον ηντα λαβε και ηντα ήδοσε και πος ήπραξαι ής τα
παν/τα. Και δια βεβε ήσιν της παρουςας πιτροπικις θελη την μπερασου / και ης
το σιντζηλη του αφεντι του Καδι και να γενη και χονγκέτη. Παρα/καλοντας και
αξιοπιστους μαρτιρες η ήπηι γραφου ήπο χηρος τος.

- + Σταματυς Φραγκυας μαρτυρας.
- + Φρανγγουλης Γιαρες μαρτιρας.
- + Παντελης Χηληαθης μαρτηρας.

Ιωάννης Μηνιατις νοταριος ήγραφα

Ἐνώπιον τοῦ νοταρίου Ἰωάννου Γὰ καὶ τῶν μαρτύρων Μιχέλη Στελιανοῦ, Γεωργίου Γὰ καὶ τινος Κυριακοῦ, ὁ Λιανὸς Γεωργίου Ψαρογιαννόπουλος πωλεῖ εἰς Ἰωάννην Γουλιαρμάκι Μπερνῇ δύο «παλαιόσπιτα μετὰ τὸ περιγάρδι τῶν» κείμενα εἰς Μέλανες.

Κόπια ἐκ τοῦ καθολικοῦ

- 2 Εἰς δόξαν τοῦ αἰωνίου Θ(εο)ῦ ἡμῶν ἀμήν. Ἐκ τῆς ἐνσάρχου οἰκονομί(ας) 1640 Ἰανουαρίῳ 13 κατὰ τὸ νέο. Ἐν τῇ Ναξίᾳ.
- 3 Παρόντος ἐμοῦ τοῦ νομικοῦ καὶ τῶν κάτωθ(εν) ἀξιοπίστων καὶ παρακαλετῶν μαρτύρων παραδίνει εἰς τέλειαν
- 4 καθαρὰν καὶ χρήσιμον πωλησίᾳ ὁ Λιανὸς τοῦ ποτὲ Γεώργη Ψαρογιαννόπουλου ἀπὲ τὸ χωρίον Μελάνων
- 5 τὰ σπίτια χαλάσματα μετὰ τὸ περιγάρδι πού πλησιάζει στ' αὐτὰ σπίτια τοποθεμένα στὲς Μέλανες στὸ
- 6 χωρίον πρὸς τὸ μέρος τοῦ Ἁγίου Νικολάου, πλῆσια τῶν ἄλλων σπιτιῶν πού ἔχει ὁ ἄνωθ(εν) Λιανὸς καὶ τοῦ
- 7 περιβολίου πού ἐπούλησεν ὁ αὐτὸς Λιανὸς τοῦ Ἰω(άννη) Γουλιαρμάκι, τὰ λεγόμενα παλαιόσπιτα δύο
- 8 μετὰ τὸ περιγάρδι τῶς ὁ εἰρηθέντας Λιανὸς ὡς καθολικὸς οἰκονόμης τὰ παραδίνει ὡς ἄνωθ(εν) καὶ πωλεῖ τα
- 9 πρὸς τὸν Ἰω(άννη) τοῦ ποτὲ Γουλιαρμάκι Πέρου Μπερνῇ διὰ ρεάλια πρὸς ἄ(σπρα) 120 τὸ κάθε ρεάλι πο 9 καὶ

- 10 χαράτзин αὐθεντίας ἄ(σπρα) 2, ὡς καθὼς τὰ ἐποκόψαν ὁ Μιχάλης τοῦ γέροντος Νικόλ(α) καὶ Γεωργίου τοῦ Κων-
- 11 σταντίνου, ὁμολογῶντας ὁ πωλητὴς Λιανὸς πὺς τὰ ἐπερίλαβεν εἰς σω-
- 12 στὸν ἀριθμὸν ἀποπληρωμῆς διὰ χειρὸς τοῦ ἀγοραστῆ Ἰωάννη Γουλιαρμάκι μετὰ εὐχαριστίαν ποτεκάροντας ὁ
- 13 πωλητὴς Λιανὸς καὶ τὰ καλὰ του
- 14 κινητὰ καὶ ἀκίνητα, ἔχοντα καὶ μέλλοντα, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς διαδό-
- 15 χους του, πάντα νὰ μαντενέρου εἰς κάθε
- 16 αὐθεντία καὶ κριτήριον τοῦ ἀγοραστῆ καὶ διαδόχους αὐτοῦ, στερεώ-
- 17 νοντάς τον εἰς εἰρηνικὸν καὶ ἀδιάσει-
- 18 στον ποσέσο πάντοτε, θέλοντας τ' ἄνωθ(εν) μέρη, ὁ πωλητὴς Λια-
- 19 νὸς καὶ ὁ ἀγοραστὴς Ἰω(άννης) ὁ ἀλληλογήσας
- 20 νὰ ζημιώνεται αὐθεντίας καδῇ καὶ μπέγη ἄ(σπρα) 1000 καὶ πάλε τὸ
- 21 παρὸν ἰνστρουμέντο νὰ μένη βέβαιον
- 22 καὶ ἀμετάτρεπτον καὶ τὰ ἐξῆς.
- 23 —Ἐγὼ Μιχέλης Στελιανοῦ μάρτυρ(ας) στ' ἄνωθ(εν)
- 24 —Γεωργίου Γὰς μάρτυρας στ' ἄνωθ(εν)
- 25 —Κυριακὸς μαρτυρῶ τ' ἄνωθεν.
- 26 —Κἀγὼ Ἰω(άννης) Γὰς χάριτι Θ(ε)οῦ φανερὸς ἀρχιγραμματεὺς
- 27 καὶ ὑπὸ βασιλικὴν ἐξουσίαν νοτάριος τούτης τῆς
- 28 μεγαλειότητος κοινότητος παρακαλετὸς γέγραφα.

ΚΕΙΜΕΝΟ 7

21/3/1646, Αγοραπωλησία Αμπελιού, νοτάριος Περατζής Σπανόπουλος: Α. Κατσουρός, «Ναξιακά δικαιοπρακτικά έγγραφα του 17^{ου} αιώνας», Επετηρίς Εταιρείας Κυκλαδικών Μελετών 7 (1968), αρ. 57.

- 26 η παντοτεινά και κληρονομικῶς εἰς εἰρηρικὸν ποσέσον και οὕτως τὰ
27 αὐτὰ μέρη μένου στερχτὰ και ἀναπαμένα εἰς παιδωμὴ τῶν αὐθέντω
28 πτιτζίου τὰ ἔμισα τῆς ἀγορᾶς, ὁ ἀλληλογήσας νὰ τὰ ζημιώνεται, ἡ δὲ
29 νὰ ἔχη παντοτεινὰ τὸ ἀνέκοπτον και τὰ ἐξῆς και διὰ τὸ ἀναφίβολο θέ-
30 και χοτζέτιν εἰς τὸν αὐθέντη τὸν καντῆν, ὅθεν ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ πρωτο-
31 νοταρίου παρακαλοῦ και μάρτυρες εἰς θεβαίωσιν.
32 —Μιχαὴλ Κονταρᾶτος μάρτυρας στ' ἄνωθεν.
33 —Γιάννης Ντονᾶς μάρτυρας στ' ἄνωθεν.
34 —'Ιω(άννης) [. . . .] και 'Ιω(άννης) τοῦ [. . . .] μάρτυρες μὰ δὲν
35 ἔχου γράμματα.
36 Ὁ πρωτονόταριος Περατζῆς ὁ Σπανόπουλος πιστῶς γέγραφα.
37 Καὶ ἐγὼ Φραντζέσκος Σουμμαρίπας ἐκοπιάρησα τὸ παρὸν ἀπὸ τὸ
38 καθολικὸν του ὡς μένει
39 και φαίνεται μὲ κάθε ἐμπιστοσύνη και ἰσιότητα στὲς 29 τοῦ Ὁχτω-
40 βρίου 1718.
38 Στέφανος Τουμπῖνος φανερός νοτάριος Ναξίας ἐσύγκρινα τὸ
39 παρὸν ἀπὸ τὸ καθολικὸ σωστὰ και ἐμπιστεμένα ἐβγαλμένο
40 και κοπιαρισμένο ὡς ἄνωθεν φαίνεται.

Ι. Χατζάκης (εκδ.), Ο Κώδικας ΓΑΚ 85 του πούμπλικου νοταρίου Νάξου Ιωάννη Μηνιάτη (1668-1676). Δικαιοπρακτικά έγγραφα της Οθωμανικής περιόδου, τ. Α', Β', Αθήνα 2021 (ΕΚΕΙΕΔ 50, Παράρτημα 16), αρ. 80.

φ. 73r-v (81r-v)

1650, 29 Αυγούστου,
1669, 4 Νοεμβρίου

+ Την σήμερω εις τοὺς 1650 εν μινί Αυγούστου 29 εἰς τωποθέσιο / τῷ Σιφωνο καὶ εἰς τὸν ἦκο καὶ κατηρία του κῖρ Διμήτρι Κουμερτά / ἐκὶ εβρισ[[ε]]κόμενα τὰ διῶ μέρη τῷ ἐν μέρος [[ω κ]] ἢ κε/ρά Σωφῆα του Αρτήμι απω δὲ τῷ αλω μέρος ὡ κῖρ Διμήτρις Κουμερ/τας λεγωντας εἰ κερά Σωφῆα πὸς εχη ενα κομάτη χωρα/φη με τῆς Καλουδας την θυγατῆρα εἰς τὰ Λιβαδια εἰς τὸ / πλάτανω εἰς του ανωθε αγωραστή. Τώρα θέλι εἰ κερά Σωφῆα / απω τὴν σήμερω καὶ πουλι καὶ δώνη οτη δικαιοματα που ἐχη εἰς το ανο/θε πράμα του κῖρ Διμήτρι αυτουνοῦ καὶ των κληρονωμον του καὶ διὰ / τημί καὶ πλιρομι του ανωθε πραματου εσινηβαστησα αναμεταξὴν / τωνε καὶ ἐξητιξε εἰ ανωθε Σωφῆα του ανωθε αγωραστή καὶ σα/σι καὶ κόβγι του τῷ ενα κάρτο δηα να δώνη της Αφεντηςας εμισό / ασπρο χαρά-τζί καὶ ωμολογὰ καὶ λέγη εἰ καιρά Σωφῆα πος αυ/τά τα επτα κάρτα τα εἶλαβε απὼ χηρος τού ανωθε αγωρα/στή καὶ των κληρονωμο του καὶ αφήνη ωλαν της

τα δικαιοματα καὶ ποσесια / γις, δεντρα εἰς του ανωθε αγωραστή καὶ πέρνεται εἰ ανωθε Σωφῆα / δια κανενα κερό ποῦ εἶθελαι σικοθη κανῆς εἰ ἐδικός εἰ ξαίνος / εἰ κοληταράνος νά διασίση τον ανωθε αγωραστή καὶ τοὺς κληρονώμους τους / να εἶναι κρατημενη εἰ ανοθε πουλιτρα καὶ εἰ κληρονώμι τις να ματη/νιερη καὶ να ταιφεντέρη τον ανωθε αγωραστή καὶ τους κληρονώμους του. / Καὶ απωμινου κουντέτη καὶ ανεπαμενη καὶ δια πίστωσι της αληθης / βαζου καὶ κουντανα εἰς τω μεσον τος άσπρα 80, ω αληλο/γήσας να τα ζημιώνεται καὶ παλι εἰ παρουμενα νά εχη το βέ/βεω καὶ αχαλαστο. Επροσκάλεσε καὶ παρακαλετη μάρ/τηρες εἰ ωπίη θέλου εἰπογραφου καὶ εἶπο χηρος τος.

- Γουλιάρμος Σπανος μαρτηρας στα ανοθαι.
 - μαστρο Ἰωάννης Κομνινος μάρτιρας στα ανοθαι.
- εγω παπα Γεώργης Κονταράτος εγραψα με παρακαληας των διο μερηδó.

φ. 73v (81v)

1669 Νοεβριου 5 εβαλα το παρον γραμα ἥς την καντζηλαρι/α μου καγὸ Ἰωάν-νης Μηνιατις νοταριος.

φ. 73v (81v): σημείωμα γραμμένο ανάποδα στο κάτω μέρος του πρώτου μισού της σελίδας «Αγορα / γραφη του κῖρ Διμή/τρι Κουμερτά / διὰ το πραμα το Λυ/βαδιο δια καρτα / εφτα»¹⁴⁸.

Στη ράχη της στάχωσης ἴχνη δύο φύλλων, που ἔχει αποκοπεί.

Χάσμα στην ἀρίθμηση των φύλλων, που δικαιολογείται, αφού σύμφωνα με το Ευρετήριο ἀπὸ το σημείο αὐτὸ λείπει μία πράξη:

**ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ
ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΝΟΤΑΡΙΑΚΩΝ ΠΗΓΩΝ ΝΑΞΟΥ**

1. Ι. Βισβίτζης, «Ναξιακά νοταριακά έγγραφα των τελευταίων χρόνων του δουκάτου του Αιγαίου», *Επετηρίς Αρχείου Ιστορίας του Ελληνικού Δικαίου* 4 (1951), σσ. 1-165.
2. Τ. Γριτσόπουλος, «Έγγραφα ΙΖ' και ΙΗ' αιώνων από την Νάξο. Εκκλησιαστικές και άλλες ειδήσεις», *Πρακτικά Α' Κυκλαδολογικού Συνεδρίου, Άνδρος 5-9 Σεπτεμβρίου 1991, τ. Β', Επετηρίς Εταιρείας Κυκλαδικών Μελετών* 15 (1994) [1996], σσ. 333-411.
3. Π. Ζερλέντης, «Γράμματα Φραγκών δουκών του Αιγαίου Πελάγους (αυλγ-αφξδ)», *Byzantinische Zeitschrift* 13 (1904), σσ. 136-157.
4. Π. Ζερλέντης, Α. Γράμματα των τελευταίων Φράγκων δουκών του Αιγαίου Πελάγους (1438-1565), Β. Ιωσήφ Νάκης Ιουδαίος Δουξ του Αιγαίου Πελάγους (1566-1579). Γ. Το Σαντζάκ των νήσων Νάξου, Άνδρου, Πάρου, Σαντορήνης, Μήλου, Σύρας (1579-1621), Ερμούπολις 1924.
5. Π. Ζερλέντης, Φεουδαλική πολιτεία ἐν τῇ νήσῳ Νάξῳ, Ἑρμούπολις 1925.
6. Σ. Ἡμελλος, Σ. Ψαρράς (εκδ.), *Νοταριακές πράξεις Φιλωτίου παπά-Στεφάνου Αρώνη (1716-1742)*, τ. Α', Αθήνα 2011.
7. Σ. Ἡμελλος, Σ. Ψαρράς (εκδ.), *Νοταριακές πράξεις Φιλωτίου παπά-Στεφάνου Αρώνη (1742-1762)*, τ. Β', Αθήνα 2015.
8. Δήμητρα Καραμπούλα, Γ. Ροδολάκης (εκδ.), *Ο Κώδικας Vaticanus Graecus 2639. Ναξιακά νοταριακά έγγραφα του δουκάτου του Αιγαίου και της τουρκοκρατίας (1472-1598 και 1702-1798)*, Αθήνα 2012-2013.
9. Α. Κατσουρός, «Ναξιακά δικαιοπρακτικά έγγραφα του 16^{ου} αιώνας», *Επετηρίς Μεσαιωνικού Αρχείου* 5 (1955), σσ. 47-91.
10. Α. Κατσουρός, «Ναξιακά έγγραφα της Τουρκοκρατίας. Δικαιοπραξίαι Ιωάννου Γα», *Επετηρίς του Μεσαιωνικού Αρχείου* 8-9 (1958-1959), σσ. 125-190.
11. Α. Κατσουρός, «Ναξιακά δικαιοπρακτικά έγγραφα του 17^{ου} αιώνας», *Επετηρίς Εταιρείας Κυκλαδικών Μελετών* 7 (1968), σσ. 24-337.
12. Α. Κατσουρός, «Οι Τούρκοι της Νάξου», *Επετηρίς Εταιρείας Κυκλαδικών Μελετών* 9 (1971-1973), σσ. 152-180.
13. Ν. Κεφαλληνιάδης, *Αγγίδια το ταπεινό χωριουδάκι της Νάξου*, Αθήνα 1967.
14. Ν. Κεφαλληνιάδης, *Παναγία η Τριποδιώτισσα*, Νάξος 1967.
15. Ν. Κεφαλληνιάδης, *Ο πύργος των Κορονέλλων στη Φασολιά Καλοξύλου –Νάξου και ο οίκος των Κορονέλλο, 1566-1845*, Νάξος 1969.
16. Ν. Κεφαλληνιάδης, «Ο ναός Αγίου Αντωνίου του Αββά εις Νάξον», *Επετηρίς Εταιρείας Κυκλαδικών Μελετών* 8 (1969-1970), σσ. 320-359.

17. Ν. Κεφαλληνιάδης, «Η μονή Αγίου Γεωργίου Γρόττας, σχολή της Νάξου κατά τα έτη της Τουρκοκρατίας», *Επετηρίς Εταιρείας Κυκλαδικών Μελετών* 9 (1971-1973), σσ. 470-572.
18. Ν. Κεφαλληνιάδης, *Τρίποδες, το χωριό των ανεμόμυλων*, Αθήνα 1979.
19. Μ. Κοκολάκης, «Συλλογή Θεοκτίστης Βελάστη», *Φλέα* 24 (Οκτ. – Δεκ. 2009), σσ. 5-20.
20. Μ. Κοκολάκης, «Δύο προικοσύμφωνα του 17^{ου} αιώνα από τη Συλλογή Νικολάου Δημητροκάλλη», *Φλέα* 32 (Οκτ. – Δεκ. 2011), σσ. 5-10.
21. Ν. Κοκολάκης, «Τουρκικά έγγραφα της Συλλογής Δελλαρόκκα», *Πρακτικά του Δ' Πανελληνίου Συνεδρίου με θέμα: "Η Νάξος δια μέσον των αιώνων"*, Κωμιακή 4-7, Σεπτεμβρίου 2008, Ι. Προμπονάς, Σ. Ψαρράς (επιμ.), Αθήνα 2013, σσ. 259-271.
22. Μ. Κοκολάκης, «Ανέκδοτα έγγραφα της Φραγκοκρατίας από το Τοπικό Αρχείο Νάξου. Α': Λυτά έγγραφα», *Ναξιακά* 3-4 (2013-2014), σσ. 15-37 (= *Φλέα* 48 (Οκτώβρης – Δεκέμβρης 2015), σσ. 11-29).
23. Μ. Κοκολάκης, «Ανέκδοτα έγγραφα της Φραγκοκρατίας από το Ιστορικό Αρχείο Νάξου. Β': πράξεις από τον Κώδικα της Καπέλλας Καζάτζας», *Ναξιακά* 6 (2016), σσ. 45-60.
24. Μ. Κοκολάκης, «Τα ιδρυτικά έγγραφα του μοναστηριού της Υψηλοτέρας», *Ναξιακά Γράμματα* 52 (Ιουλ.-Σεπτ. 2024), σσ. 16-35.
25. Σ. Κορρές, «Ανέκδοτα έγγραφα των Φράγκων της Νάξου», *Byzantinisch-Neugriechische Jahrbücher* 8 (1929-1930) [1931], σσ. 266-305.
26. Elias Nicolaou, *Le Mont Athos et la Mer Egée: les propriétés du monastère de Xèropotamou à Naxos*, Paris 1987.
27. Δήμητρα Παντελιά-Γριτσοπούλου, «Δέκα προικοσύμφωνα από την Νάξο», *Μνημοσύνη* 13 (1995-1997), σσ. 199-222.
28. Δήμητρα Παντελιά-Γριτσοπούλου, «Ναξιακά δικαιοπρακτικά έγγραφα», *Μνημοσύνη* 14 (1998-2000), σσ. 225-246.
29. Δήμητρα Παντελιά-Γριτσοπούλου, «Δικαιοπρακτικά έγγραφα από την Νάξο. Τρίτη δέσμη: 1685-1822», *Μνημοσύνη* 15 (2001-2002), σσ. 56-72.
30. Δήμητρα Παντελιά-Γριτσοπούλου (εκδ.), *Οι Κώδικες της Ιεράς Μητροπόλεως Παροναξίας*, Θεσσαλονίκη 2019.
31. Μ. Σέργης, *Το μοναστήρι των Αγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων στο Γλινάδο Νάξου*, Αθήνα 1990.
32. Μ. Σέργης, *Λαογραφικά και εθνογραφικά από το Γλινάδο Νάξου*, Αθήνα 1994.
33. Αναστασία Σιφωνιού-Καράπα, Γ. Ροδολάκης, Λυδία Αρτεμιάδη (εκδ.), «Ο κώδικας του νοταρίου Νάξου Ιωάννου Μηνιάτη, 1680-1689 (χφ. Γ.Α.Κ. 86)», *Επετηρίς του Κέντρου Ερεύνης της Ιστορίας του*

- Ελληνικού Δικαίου της Ακαδημίας Αθηνών 29-30 (1982-1983), σσ. 125-1312.
34. Β. Σφυρόερας «Γάμοι και διαζύγια εν Νάξω τον ΙΖ' και ΙΗ' αιώνα», *Κυκλαδικά* 1/1 (Ιαν.-Φεβρ. 1956), 33-45· 1/2 (Μάρτ.-Απρ. 1956), 95-98· 1/5 (Σεπτ.-Οκτ. 1956), σσ. 265-275.
 35. Β. Σφυρόερας, «Κυκλαδικά έγγραφα εξ ιδιωτικών συλλογών. Σειρά πρώτη – Ναξιακά», *Επετηρίς Εταιρείας Κυκλαδικών Μελετών* 5 (1965-1966), σσ. 635-667.
 36. Μ. Τουρτόγλου, «Η νομολογία των κριτηρίων της Νάξου (17^{ος}-19^{ος} αι.)», *Μνημοσύνη* 14 (1998-2000), σσ. 97-184 (= Μ. Τουρτόγλου, *Μελετήματα Ιστορίας Ελληνικού Δικαίου*, τ. 4, Αθήνα 2004, σσ. 91-178).
 37. Μ. Τουρτόγλου, «Η προσωπική κράτηση σε δύο Ναξιακά πωλητήρια έγγραφα του 17ου αιώνα», *Επετηρίς Εταιρείας Κυκλαδικών Μελετών* 17 (2000), σσ. 109-116 (= Μ. Τουρτόγλου, *Μελετήματα Ιστορίας Ελληνικού Δικαίου*, τ. 3, Αθήνα 2000, σσ. 269-276).
 38. Μ. Τουρτόγλου, "Ναξιακά δικαιοπρακτικά έγγραφα (17^{ος} - 19^{ος} αι.)" *ΕΕΚΜ* 20 (2006-2010), σσ. 31-56.
 39. π. Μ. Φώσκολος, «Παλαιά νομικά και νοταριακά έγγραφα από το δουκάτο του Αιγαίου (Νάξος – Σαντορίνη, 15^{ος} – 16^{ος} αιώνας)», *Ναξιακά* 2 (2012), σσ. 119-147.
 40. π. Μ. Φώσκολος, «Ο Μητροπολίτης Παροναξίας Ιωάσαφ (1685-1695), νέα έγγραφα, νέα στοιχεία και νέα ανάγνωση», *Ναξιακά* 6 (2016), σσ. 105-134.
 41. Ι. Χατζάκης, «Ο νοτάριος Νάξου Παντολέων Μηνιάτης (1645-1666). Μία προσπάθεια ανασύστασης του νοταριακού του αρχείου», *Επετηρίς του Κέντρου Ερεύνης της Ιστορίας του Ελληνικού Δικαίου* 49 (2019), σσ. 105-214.
 42. Ι. Χατζάκης, «Συμπληρώνοντας τον Κώδικα 86 των Γενικών Αρχείων του Κράτους (νοτάριος Νάξου Ιωάννης Μηνιάτης). Ι. Πέντε λυτά έγγραφα από το αρχείο Ξ της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος», *Ναξιακά* 9 (2019), σσ. 87-101.
 43. Ι. Χατζάκης, «Συμπληρώνοντας τον Κώδικα 86 των Γενικών Αρχείων του Κράτους (νοτάριος Νάξου Ιωάννης Μηνιάτης). ΙΙ. Επτά λυτά έγγραφα από το αρχείο της Καθολικής Αρχιεπισκοπής Νάξου (ΑΚΑΝ)», *Ναξιακά* 10 (2020), σσ. 121-150.
 44. Ι. Χατζάκης (εκδ.), *Ο Κώδικας ΓΑΚ 85 του πούμπλικου νοταρίου Νάξου Ιωάννη Μηνιάτη (1668-1676). Δικαιοπρακτικά έγγραφα της Οθωμανικής περιόδου*, τ. Α', Β', Αθήνα 2021 (*ΕΚΕΙΕΔ* 50, Παράρτημα 16).

45. Ι. Χατζάκης (εκδ.), *Οι πράξεις του νοταρίου Νάξου Σταμάτη Τουρού (1580-1620). Ανάμεσα σε δύο αιώνες – Ανάμεσα σε περισσότερες έννομες τάξεις*, Θεσσαλονίκη 2022.
46. Ι. Χατζάκης, «Τα λυτά έγγραφα του νοταρίου Νάξου Ιωάννη Μηνιάτη», *Ναξιακά* 11 (2021) [2022], σσ. 113-156.
47. Ι. Χατζάκης, «Νικόλαος Ακριβός (1621-1656) και Αντώνιος Θεολογίτης (1617-1628). Οι σωζόμενες πράξεις δύο νοταρίων της Νάξου του 17^{ου} αιώνα», *Φλέα* 79-80 (Ιούλ. – Δεκ. 2023), σσ. 11-117.
48. Ι. Χατζάκης, «Συμπληρώσεις στις πράξεις των νοταρίων Νάξου Σταμάτη Τουρού (1580-1620), Αντώνιου Θεολογίτη (1617-1628), Νικόλαου Ακριβού (1621-1656) και Παντολέοντα Μηνιάτη (1645-1667)», *Επετηρίς του Κέντρου Ερεύνης της Ιστορίας του Ελληνικού Δικαίου* 52 (2024-2025), σσ. 67-138.
49. Ι. Χατζάκης, Κατερίνα Κωνσταντινίδου, *Το Πρωτόκολλο και ο Καντζελλαρικός Κώδικας του νοταρίου Νάξου Μάρκου Σουμμαρίπα (1659-1669). Διαλείμματα βενετικής κυριαρχίας στην οθωμανική Νάξο*, Αθήνα 2025 (ΚΕΙΕΔ, Συμβολές στην Ιστορία του Δικαίου 19).
50. Σ. Ψαρράς, Μ. Campagnolo, *Ο νοτάριος της Νάξου Στέφανος Τ(ρ)ουμπίνος (1712-1738)*, Αθήνα 2010.